

הֶגוֹן הַגּוֹן

- וריאציה (באנגלית: variation; מלטינית: variatio)

מעין העתק של דבר השונה במקצת מן המקור, במקוון או שלא במקוון.

דוגמאות: בכלכלת הבית – מתכון לתבשיל או למאפה שמוחלף בו רכיב לצורך מסוים (טופו במקום בשר, קמת תפוחי אדמה במקום קמח חיטה); במוזיקה – נושא מוזיקלי חוזר השונה במקצב, בנעימה, בהרמוניה ועוד; יש הֶגוֹן בריקוד, בתרגילי התעמלות, בדרכי התבטאות ועוד.

המילה הֶגוֹן גזורה במשקל שם הפעולה של בניין הפעיל, דוגמת הֶבְדֵּל.

מִבְּדָה

- פיקציה (באנגלית: fiction)

המצאה של דבר שלא היה ולא נברא, אשר נועדה בדרך כלל להשיג מטרה מסוימת.

דוגמה: יש מדענים הטוענים שהתחממות כדור הארץ היא מִבְּדָה.

שם התואר: מִבְּדִי (פיקטיבי).

בתחום הספרות משמעות המילה fiction היא סיפורת פרי דמיונו של המחבר, בעברית בְּדִיוֹן.

הפועל בְּדָה בא כבר במקרא. על המלך ירבעם נאמר: "בְּחֹדֶשׁ אֶשֶׁר-בָּדָא מְלִבּוֹ" (מלכים א יב, לג; בחילוף ה"א באל"ף). כלומר בחודש אשר המציא. השורש בדי מציין אי-אמירת אמת שאינה מקוונת בהכרח להטעות את השומע, ואינה שלילית בהכרח, כגון במילים בְּדוּתָהּ, (שם) בְּדוּי, בְּדָהּ.

עֲלִיתָנוּת עִלְיָנוּת

- אֵלִיטִיזְם (בצרפתית élitisme; מלטינית eligere=לבחור; ברוסית: אֵלִיטָה)

גישה הדוגלת בשליטה של העילית (אֵלִיטָה) בחברה או במדינה; הרגשת גאווה ועליונות של אדם הרואה את עצמו משתייך לעילית.

שם התואר: עֲלִיתָנִי (אליטיסטי), כגון חינוך עיליתני. עֲלִיתָן (אליטיסט) הוא מי שדוגל בעליתנות.

עליתנות גזורה מן המילה עלית (אֵלִיטָה). כפי שהמילה זולָתָנוּת (אלטראיזם) גזורה מן המילה זולָת, וכפי שהמילה סְמִכּוּתָנוּת (authoritarianism) גזורה מן המילה סְמִכּוּת.

מוֹצָאוֹת

- (provenance: באנגלית)

מקור של יצירה (יצירת אמנות, כתב יד עתיק וכדומה), גלגוליה, בעליה והמחזיקים בה מן היום שיצאה מידי האמן.

המילה מוֹצָאוֹת היא צורת הרבים של מוֹצָא (מקור) מן השורש יצ"א. צורך הנסמך שלה 'מוֹצָאוֹת' מזדהה עם המילה מוֹצָאוֹת מן השורש מצ"א, כגון בביטוי: "כל המוֹצָאוֹת אותו"; בדרך זו מקופלות במונח שתי המשמעויות – מקור וגלגולים. המונח מוֹצָאוֹת התקבל בהשראת הפסוק "...וּמוֹצָאָתוֹ מִקֶּדֶם מִיְמֵי עוֹלָם" (מיכה ה, א).

המונח נתבקש בהקשר של נכסי תרבות שהיו שייכים ליהודים לפני מלחמת העולם השנייה, והוחרמו ונפוצו לכל עבר בימי השואה ולאחריה. בעקבות הצהרה שנתקבלה בוועידת וינה (בשנת 1998) – כל יצירת אמנות שנמכרת, צריכה להיות נקייה מספק שמא נגזלה או אבדה לבעליה החוקיים.